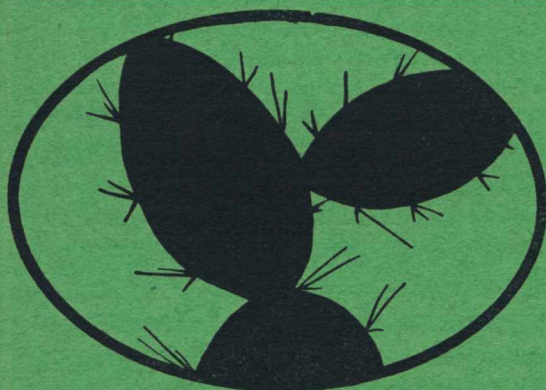

SUCCULENTA

Nederlands-Belgische Vereniging
van Liefhebbers van Cactussen
en andere Vetplanten

1954

No. 4

Voorzitter : A. F. H. BUINING, „Hohorst”, Hamersveld (Utrecht).

Secretaresse : Mevr. J. GRULLEMANS—VAN BERGHEM, Here-
weg 19, Lisse.

Penningmeester : G. D. DUURSMA, „Vijversburg”, Rijperkerk (Fr.)
Postgiro no. 133550.

Redactie : A. J. A. UITEWAAL, Alex. Boersstraat 25hs, Amsterdam.

BEKENDMAKING

Er zijn vele samenstellingen Kunstmest, doch maar één die de Pokonfabriek maakt en die samenstelling heet

POKON

POKON heeft door zijn zuivere kwaliteit en zijn vele bijzondere eigenschappen een wereldvermaardheid verworven. Dit heeft het gevaar veroorzaakt, dat sommigen denken, dat iedere Kunstmest POKON is en zodoende gerust met een ander merk thuiskomen, menende Pokon te hebben. Er zijn zelfs verkopers, die, als men om Pokon vraagt, gewoonweg maar andere mest geven en nog zeggen: dat is Pokon, of: dat is ook van de Pokonfabriek, of: dat is hetzelfde.

De Pokonfabriek fabriceert ook **Korrelmest**, doch dat is geen Pokon en op de verpakking staat: een product van de Pokonfabriek. Deze Korrelmest is echter van minder zuivere grondstoffen gemaakt, zoals alle Korrelmest en is niet voor potplanten bestemd, doch voor tuinen.

Verder fabriceert de Pokonfabriek **CHRYSAL**, het preparaat dat de Snijbloemen zoveel langer goed houdt, het water zuiver houdt, de bloemen niet doet verkleuren en de geur stimuleert.

Laat niet iets in Uw handen stoppen dat U niet vraagt. U weet, Pokon is de zuiverste Kunstmest, waarvan alle planten echt houden.

De prijzen en verpakkingen van Pokon, Korrelmest en Chrysal zijn :

POKON	flessen van 50 gr.	100 gr.	Pond	Kg
	35 cent	60 cent	f 2.00	f 3.50

KORRELMEST voor de tuin

Strooidozen van 1,2 kg	4 kg
f 1.—	f 3.00

CHRYSAL in pakjes van

25 gram	50 gram	100 gram	750 gram in bus
35 cent	60 cent	f 1.10	f 5.—

H. P. BENDIEN

Pokon-, Korrelmest- en Chrysalfabriek
N A A R D E N

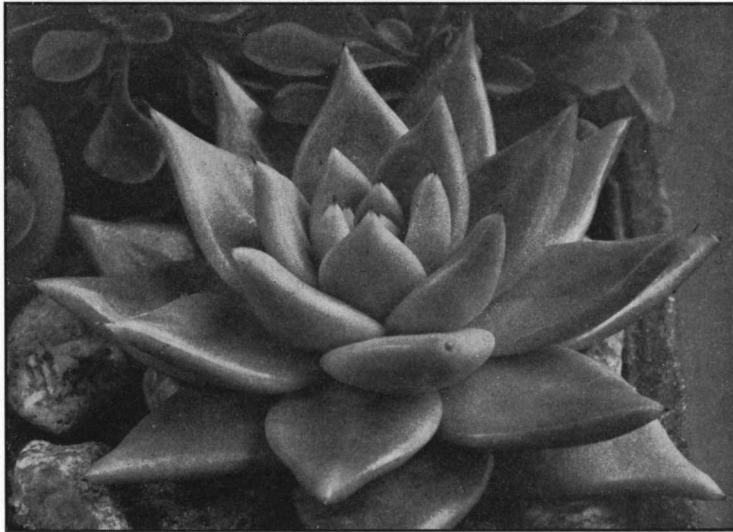
Nederlands-Belgische Vereniging
van Liefhebbers van Cactussen
en andere Vetplanten

SUCCULENTA

3 x agavoides.

door A. J. A. UITEWAAL.

Soortnamen of namen van variëteiten drukken vaak een gelijkenis uit met andere planten. Zo komt *agavoides* van *Agave*, bekend plantengeslacht van de Amaryllidaceae; *-oides* (Grieks *eidés*) is de uitgangsvorm welke gelijkenis uitdrukt. *Agavoides* wil dus zeggen Agave-achtig, op Agave gelijkend. Andere uitgangsvormen, die ook nog al eens bij plantennamen voorkomen en eveneens een gelijkenis uitdrukken, zijn *-formis* (b.v. in

Echeveria agavoides Lem.

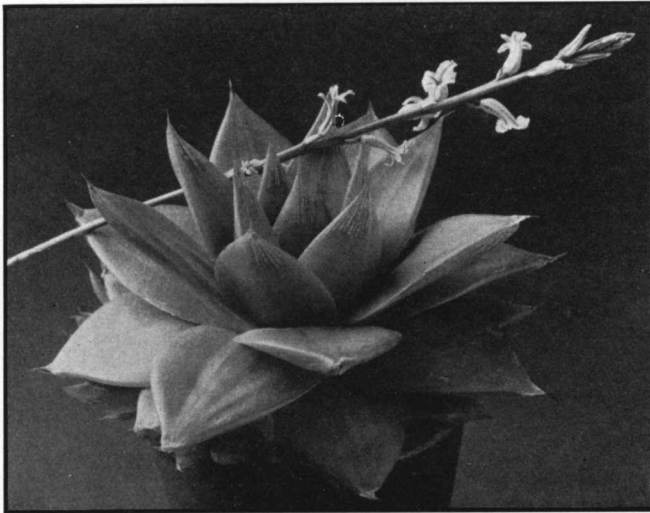
foto: Uitewaal.

Stapeliiformis) en het vrij weinig voorkomende *-opsis* (b.v. in *Pereskiaopsis* en *Crass. mesembryanthemopsis*).

Wij willen de aandacht vestigen op drie succulente planten, in wier naam de uitdrukking *agavoides* voorkomt, planten dus, die min of meer Agave-achtig zijn, beter gezegd, welker bouw ons aan die van de Agaven

doet denken. Dat behoeft nu helemaal niet de een of andere bepaalde soort te zijn, eerder is bedoeld het begrip, dat men zich van *Agave* gevormd heeft. In het algemeen zal in dat begrip wel besloten liggen: stijve, stugge bladeren, simpel van vorm en uitlopend in een scherpe spits; juist in de strakke vorm en de scherpe lijnen ligt de bijzondere schoonheid van de meeste *Agaven* besloten.

Als eerste stellen wij u voor *Haworthia agavoides*, een zeldzame gast, waarvan, voor zover wij weten, nog nimmer een foto is gepubliceerd. Inderdaad doet deze stug gevormde plant ons aan *Agave* denken. Deze *Haworthia* werd het eerst gepubliceerd door Dr. K. v. Poellnitz, in Fedde's Repertorium, Febr. 1938 en is beschreven naar een plant met onbekende vindplaats, die W. Triebner (Z. W. Afrika) aan A. Zantner (Duitsland) zond. Het hier door ons afgebeelde exemplaar kregen wij verscheidene jaren geleden van R. S. Farden (Eng.), die haar eveneens van Triebner had ontvangen. Wij kregen haar toegezonden onder de naam *H. longiana* Poelln., een plant, genaamd naar I. R. Long (Pretoria), een

Haworthia planifolia f. *agavoides* Poelln.

foto: Uitewaal.

soort, die toevalligerwijze bijzonder lange bladeren heeft, zeker wel de langste in dit geslacht. Hoewel jonge planten van *Haw. longiana* enige gelijkenis met *Haw. agavoides* vertonen (eerstgenoemde zijn echter veel langer en smaller toegespitst), jarenlange cultuur heeft aangetoond, dat onze plant *Haw. agavoides* is. De stijve, stugge, grijsgroene, bijna opgerichte bladeren van *Haw. agavoides* zijn 9 tot 10 cm lang, 1 tot 1½ aan de basis breed, spits, bovenzijde meer of minder hol en zonder duidelijke tuberkels, aan de onderzijde gekield en van fijne, onopvallende, nauwelijks verheven tuberkeltjes voorzien, die nabij de voet van het blad tot regelmatige of onregelmatige dwarsbandjes ineen vloeien. Bij de beschrijving was de bloeiwijze onbekend, deze is uitgesproken *Haworthia*-achtig en naar de vorm van de bloem behoort ze tot de sectie *Hexangulares*. In de originele beschrijving wordt gezegd, dat de plant zelden of geen stek geeft; wij hebben haar nu ongeveer 15 jaar in cultuur en stek heeft ze tot

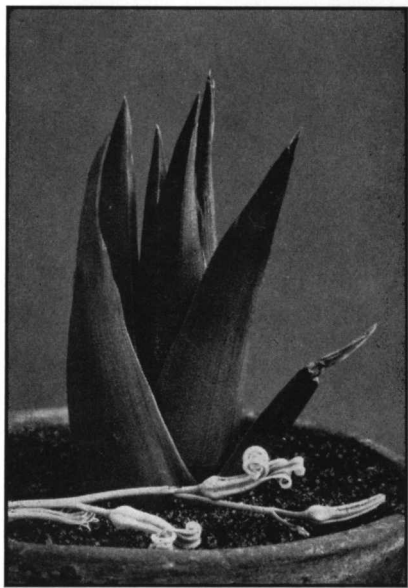
nu toe niet gemaakt. Tussen haakjes: *Haw. longiana* steekt vrij gemakkelijk.

De tweede Agave-achtige succulente plant, die wij hier aan u voorstellen en waarvan, menen wij, evenmin ooit het contereitsel is gepubliceerd, is *Haw. planifolia forma agavoides*, waarvan het type al een oude bekende is, deze vorm werd echter, met verscheidene andere, eerst veel later beschreven in Fedde's Repert. 1938, pag. 162. Heel veel wijkt ze niet van de typische vorm af, maar ze is forser, de lichtgroene bladeren zijn langwerpige-eivormig, meestal tamelijk lang toegespitst, op de bovenzijde naar de basis tamelijk duidelijk hol en nabij de top zijn de 4-5 cm lange en 2-3 cm brede bladeren duidelijk lichter. Onze foto geeft een plant te zien, die we van de heer Herre hebben ontvangen (Stellenbosch 5226).

Bij sommige vormen van *Haw. planifolia* en *Haw. cymbiformis*, beide soorten zijn zeer vormenrijk, is het wel eens moeilijk onmiddellijk te bepalen, tot welke soort deze behoren. Op de foto komt evenwel duidelijk tot uiting, dat een min of meer typische *Haw. planifolia* duidelijk van een typische *Haworthia cymbiformis* verschilt; de eerste heeft nl. veel plattere, dus in het geheel dunnere bladeren, die tamelijk duidelijk zijn toegespitst (bij *Haw. cymbiformis* zijn ze stomp), terwijl de oudere bladeren min of meer omgebogen afstaan, hetgeen bij *H. cymbiformis* zelden of nooit het geval is.

Men zal het wel met mij eens zijn, dat *agavoides* nummer twee in

habitus wel tamelijk veel met de nu te behandelen Agave-achtige plant nummer drie overeenkomt. Deze, *Echeveria agavoides*, is een algemeen bekende verschijning, ze is, in tegenstelling met de beide vorige, ook fotogeniek, en derhalve al vaak afgebeeld. Bijna even bekend is de cristaatvorm van deze soort. *Echev. agavoides* is een prachtige, statige plant, vooral indien ze wat hard gekweekt wordt, 's zomers dus liefst buiten en 's winters aan de droge kant gehouden. Dan vooral blijven de rozetten flink stevig, krijgen de bladeren een fijne, grijsachtig groene kleur (appelgroen, zegt Berger) en kleurt het bladspitsje zich fraai donkerbruin. Om haar enigszins van *Echeveria* afwijkende bloeiwijze werd ze vroeger beschouwd tot het geslacht *Urbinia* te behoren; Berger rekent deze plant echter, met onder meer *Urbinia purpusii* (Rose) (= *Echeveria purpurorum* Berger) tot *Echeveria*, hij brengt haar echter in een afzonderlijke afdeling onder, nl. de sectie *Urbinia*.

Haworthia agavoides Poelln.

foto: Uitewaal.

Werkelijk jammer, dat we zo'n oude bekende, als de zoëven genoemde *Urbinia purpusii*, nog maar zo zelden in de collectie aantreffen, het is toch een ongewone, werkelijk mooie en aantrekkelijke plant, die zich vrij gemakkelijk van bladstek laat vermeerderen; ook de hierbij afgebeelde *Echeveria agavoides* hebben we van bladstek gekweekt.

Lithops deboerii Schwant.

door Dr. H. W. DE BOER.

Kort na de oorlog ontving ik van Prof. Dr. G. C. Nel te Stellenbosch (Zuid-Afrika) twee Lithopsplanten onder de naam van *Lithops verruculosa*. Toen deze planten bij mij groeiden en bloeiden en zich vermenigvuldigden en ik de nakomelingen kon vergelijken met beschrijving, foto's en tekeningen van *L. verruculosa* in Lithops door Prof. Nel, kwam ik tot de ontdekking, dat zij in geen enkel opzicht met *L. verruculosa* overeenkwamen.

In Februari 1950 was Prof. Nel gestorven, waardoor het onmogelijk was, nadere inlichtingen over de herkomst van deze klaarblijkelijk nieuwe en nog niet beschreven Lithopssoort te bekomen.

Weliswaar deden de vorm en de tekening van het venster enigszins

Lithops deboerii Schwant

foto: Dr. de Boer.

aan *Lithops weberi*, Nel denken, doch de kleur van deze Lithopssoort is geheel anders en bovendien bloeit *L. weberi* geel, terwijl deze twee planten en haar nakomelingen wit bloeien. Uit het zaad, dat ik na zorgvuldige onderlinge bestuiving der twee planten had gekregen, hadden zich een aantal zaailingen ontwikkeld, waarvan ik, toen deze in 1952 volwassen 4-jarige planten waren geworden, een aantal aan Prof. Schwantes te Kiel zond. Prof. Schwantes, die met mij van mening was, dat het hier een geheel nieuwe Lithopssoort betrof, noemde deze nieuwe soort *Lithops deboerii* en publiceerde de beschrijving en een door mij genomen foto in The National Cactus and Succulent Journal, vol. 7, no. 3 (1952), blz. 42 *)

Van de in mijn verzameling in October 1953 bloeiende populatie van deze nieuwe Lithopsoort maakte ik opnieuw een foto, welke men hierboven aantreft en aangezien het Nat. Cact. and Succ. Journal waarschijnlijk slechts door een klein aantal leden van Succulentia wordt gelezen, geef ik, ook naar aanleiding van hetgeen door Prof. S c h w a n t e s in dat tijdschrift is vermeld, voor de lezers van Succulentia een meer uitvoerige beschrijving van deze nieuwe Lithopsoort.

De corpuscula worden, zolang de plant éénhoofdig is, door een gapende spleet in twee gelijke delen verdeeld; bij de tweehoofdige planten zijn de twee delen van het corpusculum echter meestal ongelijk van grootte; de thans 5-jarige, volop bloeiende planten zijn 2 à 3 cm lang en het bovenvlak of de top van het blad is bij de kleinste exemplaren 1 bij 1.7 cm, bij de grootste 1.3 bij 2.2 cm; de diepte van de spleet bedraagt 7 à 9 mm en beneden in de spleet vertonen vele hoofdjes twee duidelijke, licht blauwrose gekleurde blaren. De betekenis van deze blaar of pustula, welke ook bij sommige andere Lithopsoorten duidelijk te zien is, is niet met zekerheid bekend. Naar mijn mening is het een soort waterreservoir; want wanneer men de planten drenkt, zwelt de pustula op, om in droge perioden langzamerhand grotendeels te verdwijnen. Boven deze licht blauwrose pustula (welke o.m. zeer duidelijk te zien zijn bij 2 hoofdjes aan de bovenrand van de foto, rechts van het midden) is de binnenwand van de spleet evenals het gehele zijvlak (de z.g.n. mantel) van het corpusculum grijsblauw van kleur.

Het licht gewelfde bovenvlak (de z.g.n. top), waarvan de randen grijsblauw zijn, is voorzien van een groot, doorzichtig, zeer donker grijsblauw tot bijna zwart venster, dat meestal mat en slechts bij enkele exemplaren in geringe mate glimmend is. De binnen- zowel als de buitenrand van het venster zijn voorzien van een groot aantal grillig gevormde, in scherpe punten eindigende vertakkingen.

In het venster liggen meestal een groot aantal (soms slechts enkele) eveneens grillig en onregelmatig gevormde, enigszins verheven, licht bruinrode tot grijsblauwe eilandjes, waardoor dan soms het gehele venster tot een netwerk van donker grijsblauwe kanalen is uiteengevallen; indien, zoals bij sommige exemplaren het geval is, slechts enkele eilanden aanwezig zijn, welke bovendien minder grillig van vorm zijn, is het donkere, grijsblauwe venster veel duidelijker waar te nemen.

De bloemen, welke bij ons in October verschijnen, zijn 2½ à 3 cm in doorsnee en wit van kleur.

Zoals reeds is gezegd, heeft *L. deboerii* in vorm en tekening enige gelijkenis met *L. weberi*; de kleur van *L. weberi* is echter geheel anders (lichtgroen, grijsgroen of purpergroen venster) en wat de knoop doorhakt, de bloemen van *L. weberi* zijn geel, die van *L. deboerii* wit.

Met *L. inae* en met *L. verruculosa* heeft *L. deboerii* niets gemeen, daar de beide eerstgenoemde behoren tot de groep der Afenestratae (Lithops zonder venster) en *L. deboerii* behoort, zoals uit de beschrijving en de foto blijkt, tot de groep der Fenestratae (Lithops met duidelijk zichtbaar venster).

Ook met de nieuwe *L. villetii* L. Bol, door Mevr. B o l u s in de aflevering Augustus 1950 van Deel III der Notes on Mesembryanthemum and allied genera, gepubliceerd, komt *L. deboerii* niet overeen, zodat we hier zonder twijfel met een nieuwe, tot dusver niet beschreven, Lithopsoort te doen hebben.

Ook hier geldt weer, hetgeen door mij bij herhaling naar voren is gebracht: men moet nooit trachten Lithopsoorten te beoordelen naar slechts één of slechts enkele exemplaren van elke soort.

Een duidelijke beschrijving, een juiste vergelijking en het op grond

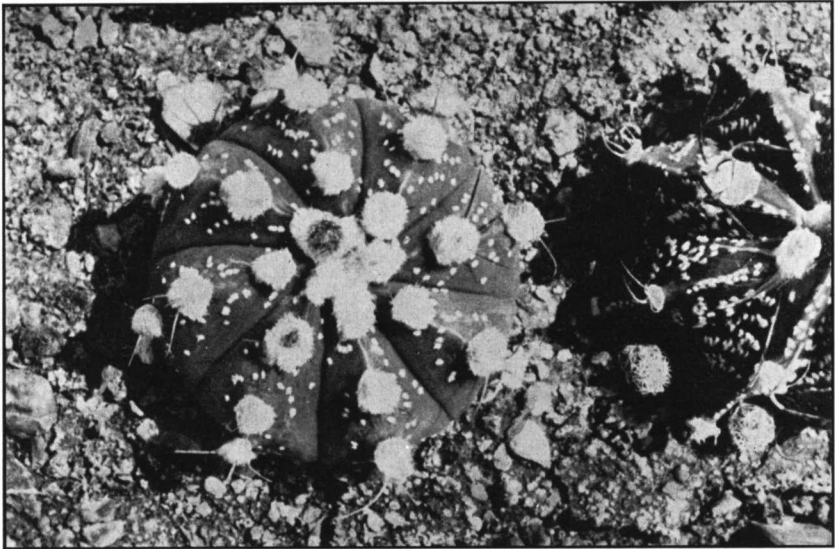
daarvan met zekerheid aantonen van al of niet bestaande verwantschap, eventueel het herkennen van een nieuwe soort is bij het geslacht *Lithops* slechts dan mogelijk, indien men over een groot aantal exemplaren van dezelfde soort (een z.g.n. populatie) beschikt. Slechts dan krijgt men een goed overzicht van de variaties in vorm, kleur en tekening, welke elke *Lithops*-soort vertoont en is men in staat de verschillende soorten met zekerheid te onderkennen, eventueel nieuwe soorten vast te stellen.

*) In de originele publicatie luidt de naam *Lithops de boerii*. O.i. is deze schrijfwijze onjuist. De soortnaam mag slechts uit één woord bestaan; óf beide delen moeten door een verbindingstreepje zijn verbonden. Of ook de uitgang *ii* (in plaats van *i*) wel juist is, menen wij te moeten betwijfelen. Red.

Resultaten van kruisingsproeven met *Astrophytum*

door OTTO SADOWSKY.

In het Juninummer van *Succulenta* 1938, publiceerde ik mijn eerste opstel over de soorten, variëteiten en hybriden van het geslacht *Astrophytum*. De merkwaardige verscheidenheid in vormen, bedorming, levensduur en andere kenmerken, die in dit weinig soorten tellende geslacht voorkomen en niet in de laatste plaats het feit, dat in onze verzamelingen

Astrophytum Capas-hybride F3. Linkse plant met witte, rechtse plant met rode dorens.

foto: Sadovsky.

de verschillende soorten naast elkaar staan (in de natuur is dit nimmer het geval) bracht vele liefhebbers er toe de soorten te kruisen. Gewoonlijk veroordeelt men iedere hybridisatie en men denkt, dat deze slechts geschiedt om te trachten mooiere planten of bloemen te kweken.

Ook wil men liever voorkomen, dat in de toekomst in de verzamelingen ondefinieerbare bastaarden komen in de plaats van zuivere soorten. Dit is bij zeer vele geslachten zoals b.v. *Gymnocalycium* zeer goed mogelijk, daarentegen bij *Astrophytum* zeer moeilijk.

Met het kruisen van *Astrophytums*soorten beogde ik geheel iets anders. Vóór alles heb ik op deze wijze de graad van verwantschap van de afzonderlijke soorten vastgesteld en wel volgens de al dan niet gemakkelijke onderlinge bevruchting, de grootte en kiemkracht der zaden en de groei van de bastaarden.

Van deze kruisingen heb ik de volgende rangschikking in verband met de onderlinge verwantschap van de verschillende soorten opgesteld: *as-terias*, *co-ahuilense*, *sen-ile*, *seni-le* var. *aureum*, *cap-ricorne* var. *major*, *cap-i* = *capricorne* var. *minor*, *ni* = *capricorne* var. *niveum*, *cras* = *capricorne* var. *crassispinum* (zuiver gele bloemen), *or-natum*, *my-riostigma* (de planten met gothiekachtige ribben), *mi* (de planten met diep gegroefde, scherpe ribben). In de namen heb ik de eerste lettergreep van de rest gescheiden door een streepje. Op deze wijze heb ik de namen van de hybriden heel gemakkelijk en doelmatig kunnen construeren. *Astrophytum capas* is dus een hybride in de eerste graad, waarvan de moeder *Astrophytum capricorne* var. *major* was en de vader *asterias*. *Astrophytum senior* wil zeggen, dat *Astrophytum senile* bevrucht werd met stuifmeel van *A. ornatum*, *A. capas-myor* is dus een multihybride, waarin de genen van vier verschillende soorten zijn gecombineerd. Dit is dus mijn nomenclatuur, die ik met nog andere lettergrepen aangevuld heb, b.v. *nu* betekent een nuda plant, *i* geeft aan, dat de plant gele dorens heeft, enz.

Hoe dichter de soorten in deze rangorde bij elkaar staan, des te gemakkelijker gelukt de onderlinge bevruchting en des te beter groeien de hybriden. Waarvoor gebruikte ik deze reeks?

Dertig jaar geleden was ik er van overtuigd, dat de bestaande *Astrophytums* een overblijfsel zijn van een geslacht, dat eens uit vele soorten heeft bestaan en dat in de tegenwoordige *Astrophytums* nog recessieve genen sluimeren, die weer door onderlinge kruisingen tot leven te wekken zijn. Ik wilde de bruggen, die de verschillende soorten in de oudheid verbonden, weer herstellen. Jarenlang leefde ik in een wereld van de grootste verrassingen en aanvankelijk zag het er naar uit, dat ik succes zou hebben, alhoewel dit wetenschappelijk onmogelijk leek. Met zó ver van elkaar staande soorten heeft tot op heden waarschijnlijk nog niemand het hybridiseren zo ver gebracht, dat er vier soorten in één hybride geconcentreerd werden. Dit had ik dus verwacht en tot heden kan ik niet goed begrijpen waarom en hoe enige multihybriden de kentekenen toonden, die bij de ouders geheel ontbraken, zoals b.v. de knobbels tussen de areolen, evenals bij de *Frailea*'s, die vrijwel gelijk gevormde zaden hebben als de *Astrophytums*, of dat ze als wortelechte planten, steeds nieuwe zijscheuten maakten, zoals *Echinopsis*, of dat uit de top nieuwe stekken groeiden, zodat vertakkingen ontstonden als bij de z.g. *Kogelopuntias*. Vergeefs probeerde ik deze planten door enting op een sterke onderstam te dwingen een grote bol te vormen. Maar dit waren atavistische, dus plotseling optredende kenmerken van de voorouders, die zich op de nakomelingen niet herhaalden, als deze misbaksels tenminste wilden bloeien.

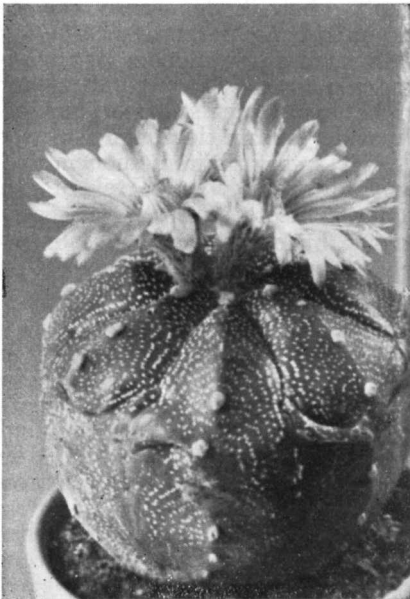
Zijn hybriden mooier dan de soortechte planten? In het algemeen kan men zeggen, dat ze in schoonheid de ouders nauwelijks kunnen benaderen. Echter kweekte ik ook hybriden, die onvergetelijk mooi waren, zoals b.v. *senor F2*, die helemaal groen was met aan weerskanten van de ribben een regelmatige zoom van grote vlokken wol. De dorens waren zo groot als bij *sen*, maar ruwer en volkomen recht, ze schitterden in de areolen als kleine schijnwerpers. Of een *capas F3*, die er uit zag als een *asterias* met lange

dorens en rose bloemen. Verder een andere *capas* F3, die als onzuivere *asterias* tussen de areolen dezelfde brede kanten had als *cap*. Nog andere mooie kruisingen waren de grote *coas* F3 met 5 als *as* afgeronde ribben; een *my* of *co* met 5 ribben en dorens als *or* of *sen* en een grote *or-glabrescens* geheel zonder dorens. Al deze nieuwe vormen waren echter slechts verschillende combinaties van de kenmerken van de zuivere soorten.

Alhoewel mijn oorspronkelijke opzet mislukte, toch kreeg ik ook niet verwachte resultaten. Vóór alles hebben deze kruisingen de bloemkleur veranderd, zodat vele hybriden bijna zuiver witte, andere rose of rode bloemen voortbrachten. Helaas bleek dit kenmerk niet erfelijk te zijn.

Vele hybriden van soorten; die ver van elkaar staan, geven picta- en aureavormen die alleen maar op onderstammen groeien en dan hun verschillende kenmerken ontwikkelen. Daarbij vond ik, evenals bij de talloos vele zaailingen van de *capas* C3 reeks, planten met ebbenhout-zwarte, bloedrode, rose, gele, bruine of sneeuwwitte dorens. Dit trok mijn bijzondere aandacht en ik onderzocht nu

verder hoofdzakelijk, in hoeverre deze kleur der dorens erfelijk is. Zeer in het kort wil ik hier mijn onderzoekingen in het volgende overzicht samenvatten:

Astrophytum capas F3,
een roserood bloeiende hybride met
dieprood gekleurde keel.

foto: Sadovsky.

De grondkleur van de dorens van alle cactussoorten was oorspronkelijk bruinzwart, die bij vele soorten behouden bleef. Deze grondkleur, zoals b.v. bij *Astrophytum capricorne* var. *major*, is een samengestelde kleur, zij bestaat uit vier kleuren n.l. zwart, rood, geel en wit. Al deze kleurfactoren behoeven echter niet steeds aanwezig te zijn. Blijft alleen de factor voor de witte en die voor de zwarte kleur, dan krijgt men een zaailing met grijze dorens, die zeer zelden voorkomt. Daarentegen is de gele kleur de meest standvastige factor. Blijft deze factor, dan ontstaan bastarden met goudgele dorens. De zwakste factor bij *Astrophytum* is de rode kleur, waardoor de hybriden met rode dorens evenzeer zeer zeldzaam zijn. Heeft men echter hybriden met gele dorens en kruist men deze onderling, dan ontstaan hieruit steeds uitsluitend planten met goudgele dorens.

Hetzelfde kan men zeggen van hybriden met rode dorens. De hybriden die echter dorens hebben met twee of drie kleuren, kunnen zich nog verder splitsen. Ook trof ik planten aan met witte dorens, daartussen enkele met zwarte dorens.

Wat betekent dit overzicht? Het betekent, dat wij twee planten, die overigens geheel gelijk zijn en slechts in de kleur van de dorens of de bloemen een verschil aantonen, niet als twee afzonderlijke soorten, maar als twee variëteiten moeten beschouwen. Dit inzicht verklaart ons, waarom verschillende cactussoorten verschillend gekleurde dorens hebben.

(Vert. A. F. H. Buining).

Enquête

Reeds enkele jaren geleden hebben we een enquête ingesteld door aan de secretarissen van de afdelingen vragenlijsten te zenden om deze onder de leden te distribueren. De te geringe deelneming aan de enquête kon ons niet voldoende gegevens verschaffen voor een juist inzicht van hetgeen we wilden weten.

De deelneming aan de laatst gehouden enquête was tamelijk bevredigend, jammer, dat juist de beide grootste afdelingen, nl. Amsterdam en 's-Gravenhage, zich afzijdig hielden, hoewel enkele leden van deze afdelingen hun stem individueel lieten horen. Alle deelnemers hartelijk dank voor de genomen moeite. We doen misschien goed hier even recht te zetten, dat niet Mevr. Grullemans deze enquête heeft ingesteld, maar dat het initiatief van de redactie is uitgegaan.

Hier volgt in het kort het een en ander wat het resultaat betreft. Slechts één lid had bepaald slechte kritiek op het tijdschrift, en zelfs op onze vereniging; er deugde niets van! Over het algemeen viel de beoordeling gunstig uit en had men lof voor de inhoud en de uitvoering van ons blad. Het gros van de leden sprak de wens uit, dat ons tijdschrift weer elke maand zou verschijnen, of althans het aantal pagina's zou worden uitgebreid. De klacht, dat één jaargang van Succulenta vroeger ongeveer twee maal zo veel pagina's telde als tegenwoordig, is op zichzelf juist, maar bij nadere beschouwing zal men moeten toegeven, dat de hoeveelheid tekst, door een intensievere gebruikmaking van de beschikbare ruimte, op zijn minst dezelfde is gebleven. Eén blik op de begroting maakt overigens duidelijk, dat de kwestie van maandelijks verschijnen, voorlopig nog wel tot de vrome wensen zal blijven behoren. Overigens, ook de buitenlandse tijdschriften op ons gebied verschijnen om de twee, de meeste zelfs om de drie maanden.

Sommigen zouden de inhoud van ons blad graag wat populairder willen zien; één afdeling (Utrecht) was van mening, dat ons tijdschrift beter nog aan haar doel zou beantwoorden, als de leden meer kopij zouden insturen over onderwerpen, die de praktijk betreffen. De nog wel eens gehoorde klacht, dat Succulenta „te wetenschappelijk” zou zijn, werd in deze enquête slechts zelden gehoord; integendeel, sommigen vonden dat enigszins wetenschappelijke artikelen, eventueel een min of meer wetenschappelijke bijlage, tot de noodzakelijke behoefte van een representatief tijdschrift behoren.

Uiteraard zijn allerlei bijzondere wensen naar voren gekomen, het zou ons te ver voeren, al deze wensen op te noemen. De een constateert een teveel aan artikelen van algemene aard, de ander stelt vast, dat er een teveel is aan artikelen over bepaalde vetplanten; de een vindt, dat te weinig aandacht aan de zeldzame soorten wordt geschonken, terwijl weer een ander het beschrijven van zeldzame of nieuwere soorten in Succulenta niet goed vindt. Verschillende leden gaven „nuttige wenken” en de redactie zal daar zeker zoveel mogelijk rekening mee houden.

In grote lijnen genomen, kwamen uit de beantwoording van de verschillende vragen het duidelijkst de volgende wensen naar voren: 1) het verlangen naar artikelen, die het kweken en de verzorging van onze planten betreffen, praktijkartikelen dus; 2) de begeerte naar soortenkennis, artikelen dus over soortbeschrijvingen of nog liever duidelijke overzichten van bepaalde genera. Er valt ongetwijfeld een zekere voorkeur voor cactussen waar te nemen, waarbij evenwel onmiddellijk dient te worden aangetekend, dat verreweg de meeste liefhebbers de vetplanten slechts node zouden willen missen.

Voor de redactie waren deze wensen niet helemaal nieuw en haar streven ging steeds grotendeels in de gewenste richting. Meer nog dan tot dusver zal zij zich daartoe inspannen, dringender dan ooit doet zij dan ook een beroep op aller medewerking. Het is niet zó — of beter gezegd het is wél zoals de afdeling Dordrecht opmerkt, nl. dat er zo veel soorten Cactussen en Vetplanten bestaan, dat men er wel tien jaar over zou kunnen schrijven, daarbij inbegrepen dan mededelingen over hun juiste kweekwijze, de te gebruiken grondsoort, juiste standplaats, etc. Maar waarom doet die „men” dat dan niet en stelt daarmee een prijzenswaardig exemplar? De redactie sluit zich gaarne aan, bij hetgeen de afdeling Utrecht opmerkt: „... zouden bij voorkeur de beantwoording van vraag 1 achterwege laten op grond van de overweging, dat het orgaan van de vereniging zo goed is, als zijn leden het maken...”

Het geven van soortbeschrijvingen of goede overzichten van de verschillende geslachten is geen gemakkelijk probleem! De voornaamste vragen, die zich daarbij voordoen zijn de volgende: a) welke soorten moeten worden opgenomen en in welke volgorde; b) wie stelt deze soortbeschrijvingen samen en c) wie verschaft het nodige

fotomateriaal ter illustratie? Het samenstellen van soortbeschrijvingen vereist een uitgebreide plantenkennis en een gedegen kennis van de plantenterminologie, terwijl men bovendien over zeer veel, zo niet alle literatuurbronnen zou moeten kunnen beschikken. Mogelijk, dat „enkele” specialisten bepaalde groepen voor hun rekening zouden willen nemen, doch wij vrezen, dat het daar dan ook bij zal blijven. Dergelijke publicaties lijken ons meer voor monographische werken (werken die één bepaalde plantengroep uitvoerig behandelen) voorbehouden te zijn. En hoeveel waarde hebben zelfs de uitvoerigste plantenbeschrijvingen voor de eenvoudige liefhebber, indien zij niet van minstens één goede afbeelding zijn voorzien en wie verschaft ons dat fotomateriaal? Het zijn al weer de specialisten, die daar vaak over beschikken maar zij bezitten meestal uitsluitend foto's van de door hen bevoorrechte plantengroep.

U ziet wel, dat alles niet zo gemakkelijk is als het oppervlakkig beschouwd lijkt. Dat neemt evenwel niet weg, dat de redactie zo veel mogelijk zal trachten aan de wensen van de leden te voldoen. Wij koesteren de hoop, dat de enquête vruchten zal afwerpen voor de toekomst. RED.

Een onbekende naam voor een bekend plantje

door P. A. FLORSCHÜTZ en K. U. KRAMER.

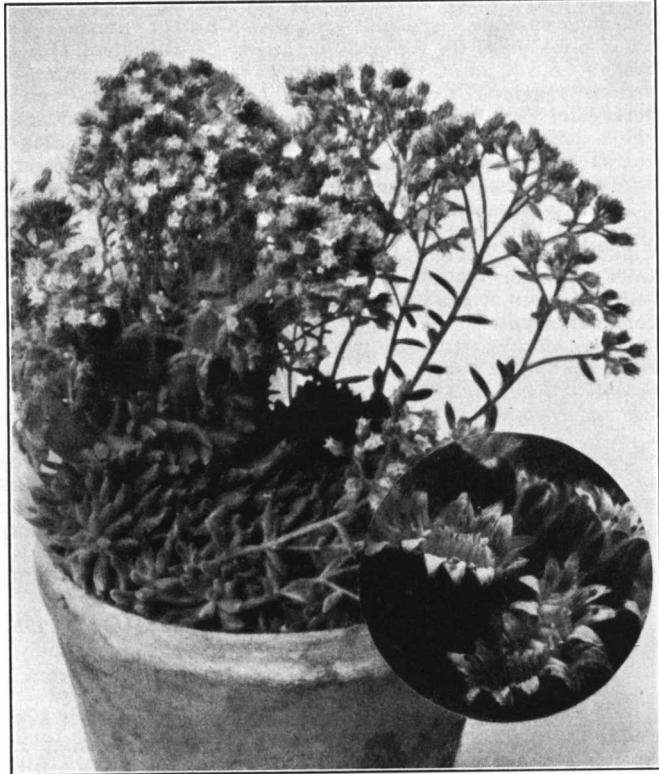
Een van de beide hierbij afgebeelde plantjes troffen wij onder de volgende namen aan in liefhebberscollecties en in botanische tuinen: *Echeveria amoena*, *Cras-sula marmorata* en *Lenophyllum pusillum*. Zo lang het plantje niet bloeide, was niet met zekerheid uit te maken, welke naam het behoort te dragen, al konden de twee laatste direct uitgeschakeld worden, daar deze soorten gekenmerkt zijn door tegenoverstaande bladen. Wat de vorm en de kleur van het blad betreft, bestaat een zekere overeenkomst met *Lenophyllum pusillum*, daardoor bleef alleen de

*Sinocrassula
densirosulata*

foto: W. Scheepmaker

*Sinocrassula
yunnaensis*
foto : Scheepmaker.

mogelijkheid van een Echeveriasoort over, al was het zeker niet *E. amoena*. Daar wij het plantje nooit zagen bloeien, waren wij vele jaren lang niet in staat de soortnaam vast te stellen.

Het was daarom een aangename verrassing, toen een exemplaar in de Utrechtse Hortus in een kille Februarimaand in bloei kwam. De bloempjes zijn ca 5 mm lang en bezitten 5 lancetvormige, kort toegespitste, vlezige kelkbladen en 5 lancetvormige, stompe, samenneigende kroonbladen, die aan de basis uitgehold zijn; deze uitholling eindigt ongeveer halverwege, zodat de kroonbladen daar iets verdikt zijn. De kleur is bleek geelgroen met aan de buitenzijde een rode overlangse streep en rode punt. De 5 meeldraden en de kroonbladen zijn afwisselend geplaatst; daarbinnen staan 5 losse vruchtbeginsels. Bij goed ontwikkelde bloeiwijzen staan de bloemen vrij dicht bij elkaar in een pluimachtig samengestelde bloeiwijze. Bij minder rijkelijk bloeiende exemplaren, zoals het afgebeelde, vormen de bloemen een trosje.

Bij de determinatie met behulp van Berger's monografie van de Crassulaceae in Engler-Prantl. Die natürlichen Pflanzenfamilien, 2e Aufl., Bd. 18a (1930), bleek het bezit van slechts 5 meeldraden het doorslaggevende kenmerk te zijn, dat ons naar het geslacht *Sinocrassula* voerde, hetwelk in het genoemde werk voor het eerst beschreven wordt (p. 462). Wel zijn er ook enige *Sedum*soorten met slechts 5 meeldraden, maar deze zijn of vertakte struiken of eenjarige plantjes, terwijl bij alle soorten van *Sinocrassula* de bladen wortelrozetten vormen. Het is juist het verband tussen de habitus en het constante bezit van 5 meeldraden, dat Berger er toe bracht, deze soorten als een apart geslacht te beschouwen, terwijl de *Sedum*soorten met slechts 5 meeldraden door hun habitus afwijken en ook overigens tot soortgroepen behoren, waarin vertegenwoordigers met 10 meeldraden voorkomen. Aangezien bepaalde *Sedum*soorten (echter met 10 meeldraden) in uiterlijk sterk op *Sinocrassula*'s lijken, komt het ons voor, dat men over de waarde van het geslacht *Sinocrassula* met Berger van mening kan verschillen.

Het geslacht telt 5 soorten, die beperkt zijn tot het gebied van de Himalaya en het aangrenzende bergland van West-China (Yunnan). Bij verdere determinatie bleek onze plant de naam *Sinocrassula densirosulata* (Praeger) Berger te moeten dragen (d.w.z. de Chinese *Crassula* met dichte rozetten). Van een beschrijving van de vegetatieve delen zien wij af, omdat de foto van deze in collecties zeer verbreide plant voor zich zelf spreekt. De vermenigvuldiging gaat zeer gemakkelijk door de bij de lichtste aanraking loslatende blaadjes, die spoedig bewortelen en het aanzijn aan nieuwe plantjes geven. De plant is niet moeilijk in cultuur en kan goed in de huiskamer gekweekt worden.

Een tweede soort, die in onze collecties wordt aangetroffen, is *S. yunnanensis* (Franchet) Berger. Zij is gekenmerkt door kleinere, dichtere rozetten en blaadjes, welke aan de bovenzijde nauwelijks afgeplat en min of meer spoelvormig zijn (niet spatelvormig, zoals bij *S. densirosulata*). De kleur is diep donkergroen met een grijsgroen waas, dat door zeer fijne papillen op het gehele bladoppervlak veroorzaakt wordt.

Een merkwaardigheid van de afgebeelde plant uit de Utrechtse Hortus is, dat het gedeeltelijk een cristaat is, welke naast normale ook cristate bloeistengels en bloemen voortbracht (zie inzet, waarop ook de enkelvoudige krans van met de kroonbladen afwisselend geplaatste meeldraden te onderscheiden is). De bloemkleur is groenigwit met een rose waas.

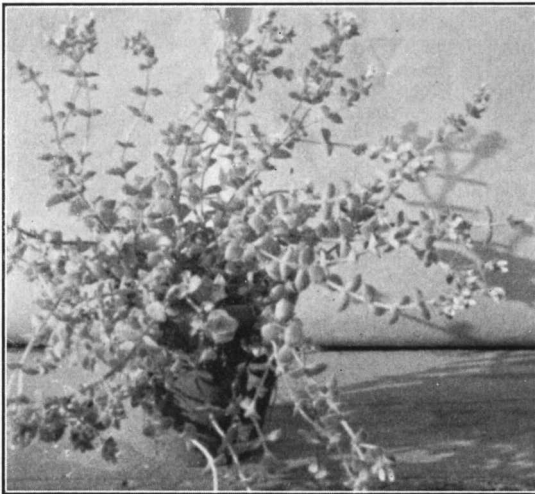
Een derde soort, welke Berger bij dit geslacht onderbrengt, is *S. indica* (Decne) Berger (= *Crassula indica* Decne of *Sedum indicum* Hamet). Deze soort hebben wij nooit in collecties aangetroffen. Mochten er liefhebbers zijn, die haar bezitten of menen te bezitten, dan houden wij ons aanbevolen voor een stek.

Crassula reversisetosa Bitter

C. reversisetosa Bitter in Notizlb. Bot. Garten Dahlem, VIII, 301, 1924.

In de kas van de Hortus Botanicus te Darmstadt vond ik in Juli 1953 een mij onbekend plantje onder de naam *Crassula retrorsipilosa*; ik nam een stekje mee dat gedurende de vorige zomer uitgroeide tot een flink plantje, en in November volop bloeide, zoals uit de foto blijkt. Determinatie leverde de naam *C. reversisetosa* op, voornamelijk doordat de heer Uitewaal deze naam kende en een verbastering met *C. retrorsipilosa* vermoedde.

Voor de liefhebber is het een aardig plantje, doch voor de handel heeft

Crassula reversisetosa

foto: Dr. Boom.

geringe betekenis, het groeit niet netjes genoeg en heeft slappe stengels. Ook wanneer men de plant in het volle licht kweekt, krijgt men een weinig stevige groei. De groeiwijze komt wel wat overeen met die van *C. corymbulosa*; ieder jaar ontwikkelt zich aan de voet der stengels een aantal rozetten, die gedurende de winter, het voorjaar en een groot deel van de zomer blijven rusten. Tegen de herfst evenwel beginnen deze rozetten met grote snelheid te groeien, de stengels rekken, waarbij de bladen vrij ver uiteen komen te staan en in October verschijnen de bloemen.

Deze soort kan men verder herkennen aan de rode stengels, die dicht bezet zijn met achterwaarts gerichte, witte haren; de bladen zijn ongeveer driehoekig, en voorzien van korte wimperharen. De bloeiwijzen zijn arm-bloemig en eindstandig, terwijl de bloemen voor een *Crassula* groot zijn, althans in verhouding tot het plantje; de kroonbladen zijn mooi wit, de helmknoppen diep paars.

Het is mij niet bekend, waar de plant vandaan komt, volgens Bitter was deze soort op een gegeven moment in de botanische tuin van Berlijn-Dahlem aanwezig en het enige wat men er van weet is, dat zij uit Zuid-Afrika gekomen is; vermoedelijk omstreeks 1920. B. K. BOOM.

Een merkwaardige bloeiwijze.

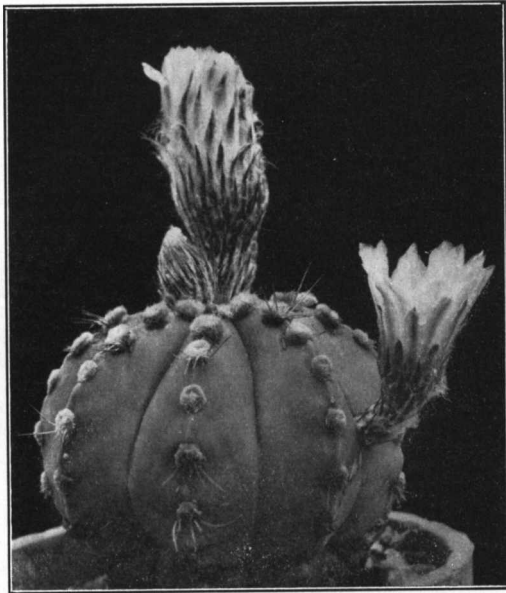
Nevenstaande foto werd ons toegezonden door de heer P. C. Hutchison, botanist aan de Universiteit van Californië. Ze stelt voor een *Astrophytum*hybride, waarvan het merkwaardige is, dat er zijdelings tussen de ribben een bloem is ontsproten.

Het vruchtbeginsel (gynaecium) van de op deze ongewone plaats te voorschijn komende bloem was niet normaal, waarin deze abnormaliteit bestond, werd ons niet medegedeeld.

Wij willen ons maar liever niet in gissingen verdiepen om een verklaring te vinden, het feit lijkt ons interessant genoeg om er in Succulenta melding van te maken.

A. J. A. Uitewaal.

*Astrophytum*hybride
foto: Hutchison.

Van de Redactie.

Om verschillende redenen, zowel van persoonlijke aard alsook in het belang van het tijdschrift, koesterde Uw redacteur het verlangen zijn taak over te dragen. Het mocht mij, alle aansporingen ten spijt, niet gelukken de leden te bewegen meer cactusartikelen in te sturen. Gezien de voorkeur van onze leden voor cactussen lijkt het ongerijmd, dat het aantal cactusauteurs zo gering is. In aanmerking genomen hetgeen ik aan de inhoud en de totstandkoming van Succulenta bijdraag, geloof ik niet, dat het op mijn weg ligt, dit tekort aan te vullen. In het belang van ons tijdschrift adviseerde ik derhalve het Hoofdbestuur om een algemeen erkend cactusexpert als mijn opvolger aan te wijzen. Aan de in een Hoofdbestuursvergadering algemeen geuite wens, dat de redactie bij mij zou blijven berusten, heb

ik gemeend te moeten voldoen, echter onder de voorwaarde, dat een cactusexpert in de redactie zou worden opgenomen, die mijn taak zou verlichten. De heer Buining was hiertoe voorlopig bereid en ik hoop, dat ook de leden dit zullen waarderen, want het komt ongetwijfeld het aantal cactusartikelen ten goede.

Hiermede is het cactusartikelenprobleem echter niet geheel opgelost. Immers, op alle leden-cactusliefhebbers rust feitelijk de morele plicht van hun bevindingen op cactusgebied in Succulenta mededeling te doen, wanneer zij menen, dat deze ook voor anderen van nut zouden kunnen zijn. Misschien mag ik wel verklappen dat, wanneer het aantal bijdragen over cactussen een stijgende lijn vertoont, wij naar wegen zullen zoeken de inhoud van ons tijdschrift - wanneer dat zonder veel extra uitgaven mogelijk is - te vergroten.

A. J. A. UITEWAAL.

Euphorbia fruticosa Forsk.

(Sectie Diacanthium (Boiss.)

Euphorbia fruticosa Forsk, Flora aeg.-arab., p. 94 (1775); Boiss. in DC. XV, 2, p. 85 (1862); Schweinf. in Bull. de l'herb. Boiss., VII, App. II p. 327 (1899); Werdermann in Blüh. Kakt. u. and. Sukk., Mappe 24, tab. 96 (1935).

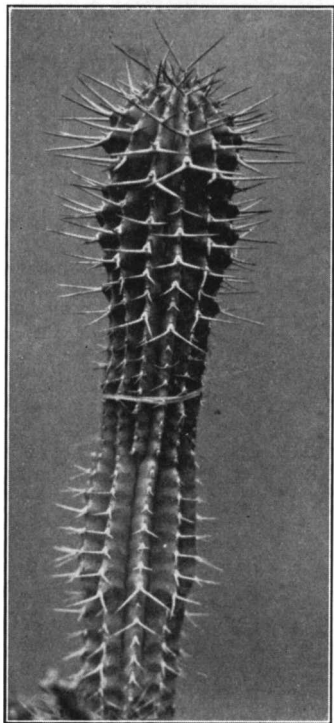
Deze prachtige *Euphorbia*, die helaas in de verzamelingen zelden wordt aange- troffen, is een van de weinige soorten die in Arabië voorkomen. In de landstreek Yemen groeit ze omstreeks 2000 m hoog op steenachtige grasvlakten.

Ze werd ontdekt en beschreven door Pehr Forskal, een in 1732 in Helsinki gebo- ren botanicus, die in 1761 een reis ondernam naar de landen rond de Middellandse Zee, Syrië en Arabië. Hij overleed vóór hij zijn tocht had voltooid, doch de resultaten van zijn onderzoekingen werden door zijn tochtgenoot, de geoloog graaf K. Niebahr gepubliceerd. Later werd *E. fruticosa* Forsk. verzameld door de beroemde Afrika- reiziger en botanicus Georg Schweinfurth, die ook levende planten naar de botan- ische tuin van Berlijn zond. Deze zeldzame plant bevond zich omstreeks 1935 ook in die bekende succulentencollectie en werd door Werdermann in het onvolprezen plaatwerk „Blühende Kakteen und andere Suk- kulenten” beschreven en afgebeeld. Ik impor- teerde haar nu twee jaar geleden uit de Ver- enigde Staten, waar ze klaarblijkelijk niet zo zelden in de kwekerijen voorkomt.

Euphorbia fruticosa Forsk. is een zeer karak- teristieke plant, die enigszins gelijkt op de Marokkaanse soorten *E. beamieriana* en *officina- rum*. De tot 50 cm hoog opgroeiende zuilvormige stammetjes, die aan de voet enkele zijspruiten ontwikkelen, worden hoogstens 5-6 cm dik en hebben 9-13 zeer dunne, scherpe ribben, die op doorsnede een scherpe puntige driehoekvorm vertonen. De kanten zijn zwak doch duidelijk getand. De stekelparen staan tamelijk dicht ope- en, in een vrijwel rechte hoek spreidend en worden 15-20 mm lang. Aanvankelijk zijn deze stekels lichtbruin, doch ze worden spoedig grijs- wit. De schildjes, ± 2 mm lang, zijn samenge- drukt ovaal en sluiten welhaast aaneen. De pun- tige areolen bevinden zich vlak boven het schildje. De cyathia, vrijwel ongesteeld, verschijn- en 1-4 bij elkaar uit de jongere areolen tegen de top van de stam, de 5 slippen zijn rond, de 5 klieren dwars elliptisch, heldergeel van kleur. De σ bloemen zijn talrijk, de ρ bloem staat op een kort steeltje en heeft een klein driekantig bloemdek.

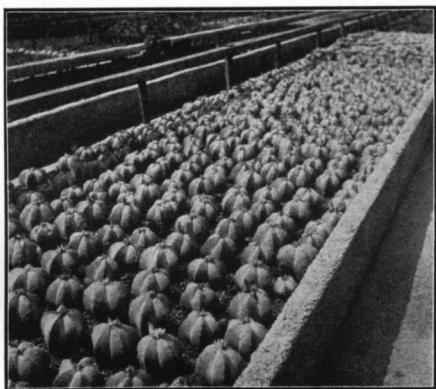
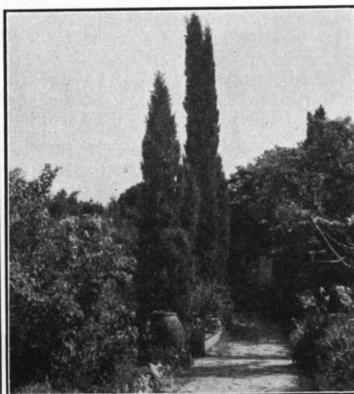
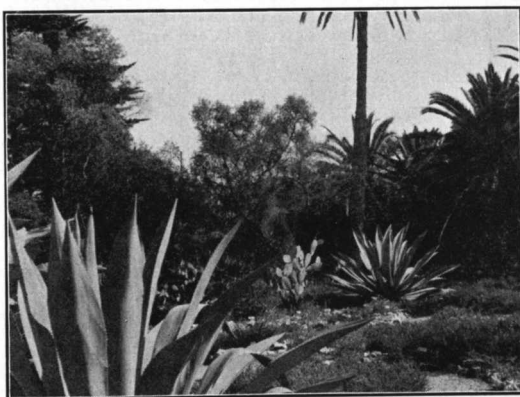
In het naburige Somaliland werd in 1903 door Mrs. Lort-Phillips een *Euphorbia* ontdekt, die naar de botanische tuin van Cambridge werd gezonden. Deze soort werd door N. E. Brown naar dit enige exemplaar als *E. Phillipsiae* in Gard. Chron. Vol. 33 (p. 370) beschreven. Volgens deze beschrijving en het materiaal, dat ik in Kew gezien heb, blijkt het een zeer op *E. fruticosa* gelijkende soort te zijn. De opgegeven verschil- stekelparen wijder spreidend; klieren van het cyathium 4-5, stempels van de ρ bloem spiraalsgewijs gewonden. Helaas is van deze soort geen materiaal meer in cultuur, zodat niet gemakkelijk uit te maken is in hoever deze plant aan *E. fruticosa* verwant is.

J. A. JANSE.

Euphorbia fruticosa
foto: Uitewaal.

len komen neer op het volgende: stekelparen wijder spreidend; klieren van het cyathium 4-5, stempels van de ρ bloem spiraalsgewijs gewonden. Helaas is van deze soort geen materiaal meer in cultuur, zodat niet gemakkelijk uit te maken is in hoever deze plant aan *E. fruticosa* verwant is.

Reisherinneringen

Foto bovenaan: Jardin Exotique in Monaco, op de voorgrond *Ferocactus robustus*; midden links: kijkje in de tuin van Les Cèdres; rechts: ingang van de tuin van de heer Chauvier (foto's: C. Bommeljé); onderaan: bak met *Astrophytum myriostigma* bij Maifret (foto: Dr. v. Beek).

Vragenrubriek

De heer van G. te L. België vraagt:

1. Wat is de minimum dikte van de grondlaag welke voor het zaaien van cactussen in de zaaipannen nodig is?

Voor een goed antwoord dienen we eerst na te gaan, wat de functies van de grondlaag zijn. Deze zijn:

a. Voedingsbodem voor de jonge kiemplanten. Wat dit betreft behoeft de dikte van de grond niet erg groot te zijn. De hoeveelheid voedingsstoffen is in goede grondmengsels zo groot, dat de jonge zaailingen, tot de tijd dat ze verspeend worden, in de regel geen voedselgebrek zullen hebben.

b. Ankerplaats voor de wortels. De wortels van de jonge planten moeten voldoende grond vinden, opdat de planten goed stevig kunnen blijven staan. In een zeer dunne grondlaag kunnen de planten ook wel stevig wortelen, doch dit vindt zijn oorzaak in het zich horizontaal uitstrekken der wortels, zodat bij dicht opeen staande planten een vlechtwerk van wortels ontstaat, waardoor a.h.w. de ene plant de andere steunt. Dit heeft bezwaren wanneer men verspenen moet, wat men toch liefst wil doen zonder de wortels ernstig te beschadigen. Dit bezwaar geldt dus vooral voor kwekers, die hun zaailingen lang, bijv. een jaar, in de zaaischotels laten staan. Deze dienen dus een vrij dikke bodemlaag, ca 6 cm, te gebruiken. Zij, die zoals ikzelf, de gewoonte hebben vrij vlug na het ontkiemen te verspenen, zullen geen bezwaren ondervinden van een dunnere voedingsbodem.

c. De bodem als wateropslagplaats.

Met de wortels moeten de planten water (waarin de voedingsstoffen zijn opgelost) uit de bodem halen. Vooral voor jonge planten, welke nog slechts een klein wortelgestel hebben, is een sterk uitdrogen van de voedingsbodem funest. Indien men dus werkt met poreuze zaaipannen, dient men ervoor te zorgen, dat de bodemlaag een zo klein mogelijk oppervlak heeft bij een zo groot mogelijke inhoud, m.a.w. neem een dikke bodemlaag. Indien men de zaaitesten regelmatig met water laat volzuigen, is er weinig kans op volkomen uitdrogen als er onverwacht een zeer zonnige en warme dag voorkomt.

Zaait men in niet poreuze, goed afgedekte schalen (bijv. de glazen schalen van de methode v. d. Steeg), dan is er geen gevaar voor uitdrogen. Een dikte van 1 à 2 cm voor de bodemlaag is dan meer dan voldoende.

2. Hoe groot mag de afstand tussen de grond en de glasplaat bij zaaitesten maximaal zijn, opdat de afvallende druppels condenswater de jonge kiemplantjes niet wegspoelen?

Antwoord: Het gevaar dat deze vragensteller vreest is niet erg groot. Gewoonlijk zal een glasplaat zich op enkele cm boven de bodemlaag bevinden en nimmer heb ik wegspoelen van planten of zaad door neervallende condensdruppels geconstateerd. Zelfs een afstand van ± 5 cm lijkt mij nog niet gevaarlijk.

3. Is bij de methode v. d. Steeg (goed gesloten glazen bakken; zie jaargang 1953, no. 2) geen gevaar te duchten van een verandering in de samenstelling der lucht in de zaaitesten? Vooral bij moeilijk kiemende zaden, welke soms weken nodig hebben om te ontkiemen, moet m.i. deze opgesloten lucht enorm in samenstelling veranderd zijn.

Antwoord. In deze gesloten glazen bakken is er zonder meer geen gevaar voor een verandering in de samenstelling der lucht. Wat is voor de plantengroei het belangrijkste bestanddeel der lucht? Dit is het CO_2 gehalte. Zaden, welke nog niet ontkiemen, zullen vrijwel geen CO_2 verbruiken. Wel echter, wanneer de zaden ontkiemd zijn en de groene delen der kiemplantjes gaan assimileren. Dan zou CO_2 gebrek kunnen optreden. Het is een bekend feit, dat in zeer goed gesloten plantenkassen, waar dus alle kiertjes tussen de ruiten etc. goed dichtgestopt zijn, in enkele uren de plantengroei volkomen zal ophouden omdat alle CO_2 uit de lucht verbruikt is en niet aangevuld kan worden uit de buitenlucht.

Tot op heden heb ik in mijn vrij goed gesloten glazen zaaitesten nimmer iets kunnen merken van een stilstand in de groei, welke zou wijzen op een CO_2 tekort. Vermoedelijk treedt er geen CO_2 gebrek op omdat: 1e. het CO_2 verbruik van de kleine plantjes zeer gering is; 2e. de glazen testen met geslepen bovenrand door een glasplaat nimmer absoluut hermetisch afgesloten worden. Dit is o.a. te zien aan het condenswater wat door capillaire krachten in het zeer kleine kiertje tussen glazen bak en afdekruit gezogen wordt; 3e. de zaden zijn niet steriel. Ongetwijfeld worden hierdoor bacteriën binnengesmokkeld, waardoor de afbraak van organische bestanddelen van het grondmengsel weer zal plaatsvinden, met als gevolg o.a. vrijkomen van CO_2 .

M. C. v. d. STEEG.

CACTUSSEN en VETPLANTEN

Hoe ze met succes te kweken ?

door A. J. A. UITEWAAL.

Uitgave : SUCCULENTA.

Gedrukt op fraai kunstdrukpapier.

Op bijna elke pagina een afbeelding.

Wilt u zich het bezit van dit bijzonder rijk geïllustreerde boekje verzekeren, wacht dan beslist niet langer om het te bestellen. Afgaande op de vele gunstige beoordelingen, kunt u zich nauwelijks een beter werkje op succulentengebied aanschaffen; dit geldt in het bijzonder voor de eenvoudige liefhebber.

Prijs voor leden van Succulenta f 5.—. Bestellingen en betalingen te richten aan Mevr. J. Grullemans-van Berghem, Hereweg 19, Lisse, postgiro 551220.

Belgische leden kunnen het bedrag, frs 75.—, voldoen t.n. van Penningmeester Pereskia, de heer René Vermeiren, Edm. Thieffrylaan 98, Mortsel, België, postrekening nr. 52 29 23.

Bestuursmededelingen.

Lidmaatschap halfjaar 1954.

Nieuwe leden kunnen met ingang van 1 Juli 1954 worden ingeschreven. De kosten tot het einde van de lopende jaargang (31 December 1954) bedragen f 2.50 en voor België Belg. frs. 37.50.

Men wordt vriendelijk verzocht, bij opgave van nieuwe leden, de ingangsdatum van het lidmaatschap aan het secretariaat te willen mededelen.

Algemene Vergadering.

Wij vestigen de aandacht op de Algemene Vergadering, welke zal worden gehouden op Zaterdag 10 Juli 1954 te Nijmegen. Zie Succulenta No. 3.

De heer van Asch zal van 9 tot 9.45 uur aanwezig zijn op het Stationsplein te Nijmegen om de leden de weg naar Brakkestein te wijzen.

Terug uit Nice.

Wat hebben we een mooie, leerzame, nuttige en gezellige reis gehad! We hebben veel gezien, zelfs zoveel, dat we onmogelijk alles kunnen vertellen. We hebben geleerd van de ervaringen in een ander land, de natuur werkt daar mee, een liefhebberskasje kan daar niet veel kosten, verwarming is niet nodig; in de winter is licht afdekken van de planten al voldoende. We zagen zeer veel, dat in onze herinnering altijd zal blijven voortleven.

De reis naar en het verblijf in Nice, de hotels, de restaurants lieten niets te wensen over; alles was keurig verzorgd door de Ned. Reis Vereniging. In Nice moesten wij - cactusliefhebbers - die met een ander doel op reis waren dan de meerderheid van ons gezelschap, onze eigen boontjes doppen. Ons doel was om minstens drie vierde van onze tijd te besteden aan het bezoeken van cactus-tuinen en cactuskwekerijen om daar vreugde en lering uit te trekken. Daar-

voor was ook gezorgd, ons programma was klaar, de bezoeken aan tuinen en kwekerijen waren van te voren geregeld, zodat we nergens tevergeefs of ongelegen kwamen. Men stond, om zo te zeggen, op ons te wachten; steeds werden wij vriendelijk ontvangen en vaak collegiaal onthaald.

Aan onze trouwe en bezorgde leidster, Mej. v. d. Thoorn, onze welgemeende dank voor de vele moeite, die zij heeft genomen om ons verblijf in Nice onvergetelijk te maken.

Wij zijn ook veel dank verschuldigd aan de heer J. Marnier Lapostolle, die ons toestond een dag op „Les Cèdres” door te brengen en aan de heer Backeberg, die ons daar rondleidde, alsook aan de heren Beekenkamp, Chauvier, Maifret, Pécheret en Barbetta, die ons de gelegenheid gaven hun kwekerijen langdurig te bezoeken.

W. J. VAN KEMPEN.

Ruil- en Verkoop aanbiedingen.

Onderstammen van spachianus en jusbertia in ruil aangeboden voor cactussen. D. M. DE ZWAAN, Beethovenstraat 87 V, Amsterdam (tel. 90650).

Te koop gevraagd: Agave striata, A. stricta, A. macrocantha en A. ghiesbregthii. G. DE MONIE, Avenue Maréchal Montgomery, Lede (België).

Te koop: Cactuskasje, glas in lood, 120 cm breed, 93 cm hoog, 42 cm diep. Vraagprijs f 75.—. Mevrouw BODLAENDER, Kam. Onnesweg 68, Bussum. Tel. Bussum 5053.

P. ADMIRAAL, Mezenlaantje 4, Bergen (N.H.) zoekt stekken, op naam, van Epiphyllum.

Wie kan mij helpen aan Cer. schrankii, C. coccineus, C. speciosus, C. amecaensis, C. inermis en C. rostratus, in ruil voor andere cactussen. L. WIT, Rotterdamse dijk 11, Schiedam.

D. BOUWMAN

Binnenl. Groothandel
Export

Grote sortering Cactussen
en prima Vetplanten

DIJKWEG 56a - HONSELERSDIJK - TELEFOON K. 1740-5168

**import
export**

Cactussen en andere Succulenten

telefoon 332556
postrekening 172446

F. Jansen Leyweg 24
's-Gravenhage

Nieuwe Leden:

- O. de Kruijff, P. J. Troelstralaan 125, Zaandam.
J. H. van der Kommer, Parkstraat 80, Zaandam.
C. W. van der Klis, Nijverheidstraat 58, Rotterdam.
Mevr. J. de Bie—Roos, Trompstraat 163, IJmuiden-Oost.
J. V. Strijen, Dahliastr. 116, Den Helder.
H. L. Wald, Vivienstraat 1, Den Haag.
Mej. M. Thijssen, Bernhardstraat 106, Mill (N. Br.)
J. Gouman, Straatweg 189, Rijsoord Z.H.
Drs. A. J. de Groot, van Houtenlaan 12a, Groningen.
C. M. Lokerse, Noordpoortplein 10, Middeburg.
P. Mulder, Hooimarkt 18, Haarlem.
H. Alofs, Pasteurstraat 6B, Den Helder.
K. Kortland, Merellaan 65, Vlaardingen.
F. M. Hermsen, Horsterdijk 7, Lottum, L.
J. van der Schot, Keizersgracht 6bv., Amsterdam.
H. Harmsen, Rotondeweg 8, Blicaric.
W. Westerhof, v. d. Helststraat 22a, Zwolle.
Ir. S. L. Janssen, Voorstraat 125, Roosendaal (N. Br.)
Mevr. O. C. D. Idenburg—Siegenbeek v. Heukelom, Warmonderweg 3, Leiden.
Mevrouw J. S. van Zuidam—Werkman, Gamersesstraat 20, Zaltbommel.
J. A. Hangoor, Meidoornstraat 1, Terneuzen (Z. Vl.)
J. van Zanden, Lange Nieuwstraat 446, IJmuiden-Oost.
W. F. Heesterman, Lorentzlaan 53a, Schiedam.
P. G. Wirschelk, Crooswijkschesingel 30, Rotterdam.
A. Dirne, van NoreMBERGHstraat 19, Den Bosch.
Mevr. A. J. H. van Riemsdijk—Kymmell, Chopinlaan 7, Heemstede.
Mej. G. van Randwijk, p/a Alg. Handelsblad, N.Z. Voorburgwal 234—240, Amsterdam.
F. van Enckevort, Rembrandtstraat 6, Venlo.
J. Klaassen, Joz. Israëlsstraat 6, Amersfoort.
W. Ewals, Maasstraat 24, Tegelen, Limb.
G. van Kerkoerle, Mendelssohnplein 2c, Vlaardingen.
H. van Duren, Lotterstr. 28, Haarlem-N.
A. P. Boelsma, 1e Hogewoerddwarsstraat 8, Haarlem-Noord.
G. J. Hofland, Kruisweg 18, Naaldwijk.
A. Verduyn, Dijkstraat 82, Honselersdijk.
A. Messemaker, Smitstr. 171, Den Haag.
A. Mauritz, Comeniuslaan 42, Naarden.
P. Klapwijk, Roderijscheweg 70, Berkel.
L. Stoorvogel, Noorduinkade 4, Honselersdijk.
B. van Veenschoten Jr., St. Willibrordusstraat 20, Amersfoort.
Boekh. Voorhoeve & Dietrich, Nieuwe Binnenweg 29, Rotterdam.
E. Ham, Mgr. van de Weteringstraat 84, Utrecht.
Mevr. L. de Lange—van Aalderen, Mozartlaan 15, Bilthoven.
Jac. van der Waals, Molenstraat 1, Zwammerdam.
Boekh. E. Brill, Nieuwe Rijn 2, Leiden.
J. Bakker, Jonge Arnoldusstraat 45, Zaandam.
J. Buiting, Gasselterboerveen 5, post Gasselternijveen, Dr.
E. Kortenhoff, Wagendwarsstraat 19, Utrecht.
G. Zd. Fen, Lef. de Montigny laan 173, Hillegersberg.
Ir. F. Spierings, Vossenlaan 21, post Bennekom.
J. M. A. van Os, Meerssenerweg 113a, Maastricht.

BELGIE:

- Om. van Gijsegheem, Poststraat 47, Lokeren.
L. de Bruyne, Cuylytsstr. 16, Antwerpen.
Frans Thijs, van Havrelei 27, Deurne-Z.
Karel Verboven, Jos. Cuyversstraat 14, Wilrijk.
Aug. Goossens, Borgerhoutsestraat 65, Borgerhout.
Fr. van Hoof, Veemarkt 15, Antwerpen.
Luc. van de Moortel, Lange Nieuwstraat 53, Antwerpen.
Jor. Raymaekers, Boomlaan 200, Lier.
F. Beckman, Siesegembaan 6, Aalst.
Fr. Wouters, Vakschoolstraat 44, Aalst.
A. Jacobs, Kapelleveld I-II, Boechout.
Jul. Clignet, Offerandestraat 53, Antwerpen.
Alb. Bosmans, Past. van der Auwerast. 20, Mortsel.
Mevr. Clem. Ceuppens, Kortrijkstraat 98, Borgerhout.
Henri Kayet, Kapelstraat 96, Hoboken.

Flinke sortering

Import - Export

Cactussen en andere Vetplanten

bij **W. J. van Kempen**

Drieuizerweg 327, Brakkestein, Nijmegen, Tel. 23377, Giro 547230